

แนวทางการสร้างสรรค์ชุดเพลงตามแนวคิดแบบโคดา
เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุ
Guidelines for Creating a Collection of Songs According to
the Concept of Kodaly to Develop Basic Singing Skills for
the Elderly Person

ธนวัฒน์ กองผาสุก *¹

Thanawat Kongphasuk ¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์ชุดบทเพลงสำหรับการนำไปใช้ในการเรียนการสอนทักษะพื้นฐานด้านการร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 บทเพลง โดยออกแบบทำนองหลักตามระบบการอ่านโน้ตแบบโคดา ซึ่งเป็นแนวการจัดเรียงลำดับเนื้อหาความง่ายไปหายาก เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการฟัง และร้องอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีรูปแบบและกลวิธีในการสอนได้แก่ เริ่มต้นการฟังและร้องโน้ตแบบซอล-ฟา เริ่มต้นจากโน้ต 2 ตัวแบบคู่สามไมเนอร์ และเพิ่มจำนวนของโน้ตมากขึ้นตามลำดับจนครบบันไดเสียงโน้ตห้าตัว ไปสู่บันไดเสียงเมเจอร์ ประกอบกับนำวิธีการร้องควบคู่กับสัญลักษณ์มือเพื่อใช้แทนระดับเสียง รวมถึงสอดแทรกทักษะและเทคนิคของการร้องเพลงในระดับพื้นฐาน เช่น การหายใจตามประโยคเพลง การออกเสียง คำร้องให้ชัดเจน การสื่ออารมณ์ตามความหมายของบทเพลงผ่านการแสดงสีหน้า ท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออก และ

* corresponding author, email : Aekkalakguitar@gmail.co.th

¹ นักเขียนอิสระ

¹ Freelance writer

ส่งเสริมสุขภาพในด้านของการจดจำจากการจำระดับเสียง สัญลักษณ์มือ และคำร้อง

คำสำคัญ : โคตตาย / ร้องเพลง / ผู้สูงอายุ

Abstract

The objective of this article is intended to present guidelines of creating a collection of songs for use in learning and teaching of vocal skills in basic level to proper with elderly person. It consists of 4 songs by designing the main melody according to the Kodaly reading system, which is a system manage guideline which the content is arranged in order of ease to hardness to create a learning process and develop listening and singing skills in a gradual way. There are formats and methods of teaching such as start listening and singing notes with SOL and LA, starting from 2 notes in 3rd minor interval and increase the number of notes more and more accordingly until completed Pentatonic scales into Major scales together with the method of singing along with hand symbols to represent the pitch include inserting the skills and techniques of singing at the basic level such as phrasing breathing, clear pronunciation of singing, conveying emotions according to the meaning of the song through facial expression, independent movement. For enhancing personality, assertiveness and promote health in the field of memory form remembering of pitch, hand symbols and lyrics

Keywords: Kodaly / singing / elderly person

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งหมายความว่า จะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด โดยคาดการณ์อีกว่า ในปี พ.ศ. 2574 หรืออีก 10 ปีข้างหน้า จะมีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งการเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว ทั้งด้านงบประมาณ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562 : 9) ดังนั้น สิ่งที่ต้องเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มประชากรของผู้สูงอายุคือด้านการส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ การส่งเสริมสวัสดิการ และรายได้ของผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อุทุมพร วานิชคาม (2562 : 166) ได้กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมให้กับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนผ่านของวัยทำงานไปสู่วัยสูงอายุ และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ โดยจะต้องมีหลักประกันรายได้ หลักประกันสุขภาพ และด้านการประกอบอาชีพ เป็นต้น จากการศึกษาความสำคัญต่อกลุ่มผู้สูงอายุ ทำให้สังคมได้เกิดการตระหนักถึงการมุ่งเน้นการพัฒนาผู้สูงอายุให้สามารถที่จะมีศักยภาพในการช่วยขับเคลื่อนทั้งเศรษฐกิจและสังคม หรือเรียกได้ว่าอาจเป็นกำลังสำคัญของสังคมได้ต่อไป

จากการตระหนักถึงการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ หน่วยงานต่าง ๆ จึงได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุในหลากหลายด้านตามความสนใจ อาทิ กิจกรรมทางกีฬา ศิลปะ ดนตรี และหัตถกรรม โดยกลุ่มผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน หรือแต่ละภูมิภาค มีวัฒนธรรมและวิถีของความชอบในกิจกรรมที่แตกต่างกันไป และโดยส่วนมาก ผู้สูงอายุที่มีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองนั้น เป็นผู้สูงอายุติดสังคม หรือเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ (ยสพรรณ พันธศรี, 2564 : 61-62) โดยเฉพาะที่อยู่ในเขตชุมชนเมือง ที่มักจะมีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุที่มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น โดยแต่ละกิจกรรมมีการมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพ และศักยภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งกิจกรรม

ในด้านดนตรีเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากผู้สูงอายุต่างก็ต้องการความผ่อนคลาย ความเพลิดเพลิน การเข้าสังคม หรือต้องการค้นหาตนเองและทำให้สิ่งที่ตนเองชื่นชอบ หลังจากที่ตนเองทำงานมาอย่างหนัก และไม่สามารถทำตามสิ่งที่ตนเองต้องการได้ เมื่อเกษียณอายุจากการทำงาน จึงได้มีเวลาว่างที่จะมาทำกิจกรรมทางดนตรีและศิลปะเพื่อความผ่อนคลาย

ทั้งนี้ ในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุ ในฐานะที่ผู้สอน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านของการสอนดนตรีสำหรับผู้สูงอายุ โดยเป็นวิทยากรสอนด้านการร้องเพลงตามชมรมหรือหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งมีการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุเป็นประจำทุกปี และผู้สอนจึงได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรในกิจกรรมแต่ละครั้งที่วิทยาลัยการดนตรีจัดขึ้น จึงทำให้ทราบถึงศักยภาพ และความสามารถของผู้สูงอายุในด้านของการเรียนรู้ด้านดนตรี โดยเฉพาะทักษะการร้องเพลง ที่ผู้สอนจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการของผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอนสอดคล้องกับแนวคิดของพนัส ตังการพานิช (2562 : 93) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ควรทำการศึกษาพัฒนาการของผู้สูงอายุ ศักยภาพ และความสามารถ รวมถึงหลักการสร้างแรงจูงใจและการให้กำลังใจแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดพลังในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีการบริหารร่างกาย และจิตใจไปทุก ๆ ส่วน ดังนั้นในการออกแบบกิจกรรมและออกแบบรูปแบบของการสอนร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อผู้สอน และเลือกนำวิธีการ รูปแบบ และกลวิธีที่มีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการสอนทักษะการร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุให้สามารถเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอื่น ๆ ควบคู่กันไป

แนวคิดการสอนแบบโคดาย (Kodaly Method) เป็นแนวการสอนรูปแบบหนึ่งที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการฟัง ร้อง อ่าน เขียนโน้ตดนตรีสำหรับเด็ก และผู้เรียนทุก ๆ ช่วงวัย แนวคิดการสอนแบบโคดายมีความเหมาะสมเป็นอย่างมากต่อการนำมาสอนดนตรีอย่างมีระบบ เช่นเดียวกับแนวคิดของฌีร์ซุส สุธจติตต์

(2563 : 25) ที่ได้กล่าวถึงหลักการสอนของโคดายโดยเน้นการร้องเป็นหลัก โดยมี การจัดสาระดนตรีอย่างเป็นระบบ และใช้ระบบสัญลักษณ์แทนเสียงดนตรี ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ควบคู่กับระบบการอ่านโน้ตแบบซอล-ฟา โดยให้ตัวโน้ต คือ โดโนบันโดเสียงเมเจอร์ และลา โนบันโดเสียงไมเนอร์ รวมถึงการอ่านโน้ตแบบ โดเคลื่อนที่ (Movable-Do) และกำหนดสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงในการช่วย การอ่านโน้ต ดังนั้น การนำแนวคิดแบบโคดายมาใช้ในการออกแบบรูปแบบของ การสอนร้องเพลงให้สอดคล้องกับผู้เรียนซึ่งเป็นวัยผู้สูงอายุได้ นอกจากนี้ ญัฐศรีณั ทฤษฎีคุณ (2564 : 6) ได้กล่าวถึง การใช้แนวการสอนร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุแบบ โคดาย (Kodaly Method) เป็นกระบวนการเริ่มต้นของการเรียนรู้ด้านทักษะการฟัง และร้องโน้ตระดับเสียงให้ตรงกับเสียง และแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำ โดยใช้ สัญลักษณ์มือเป็นตัวกำหนดความชัดเจน รวมถึงช่วยฟื้นฟูสภาพของการได้ยินเสียง ของผู้สูงอายุอีกด้วย

เนื้อหา

การสร้างสรรค์ชุดบทเพลงสำหรับการสอนร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุนั้น ผู้สอนได้นำแนวคิดด้านฟังและร้องระดับเสียงแบบโคดาย มาประยุกต์ใช้ในบทเรียน โดยใช้กระบวนการลำดับตามความยาก-ง่ายของระบบการอ่านโน้ตตามระดับเสียง ดังนี้

ตารางที่ 1 ลำดับการเรียนรู้ระดับเสียงแบบโคดาย

ลำดับ	ระดับเสียง					
1	Sol			Mi		
2	Sol		Mi	La		
3	Sol	Mi		La	Do	
4	Sol	Mi		La	Re	Do
5	Sol	Mi	La	Do	Fa	Ti

จากตารางที่ 1 ลำดับการเรียนรู้ระดับเสียงแบบโคตตาย โดยมีระบบการสอนอ่านและร้องโน้ตระดับเสียงแบบซอล-ฟาตามแนวทางของโคตตายมักเริ่มต้นด้วยระดับเสียงโน้ต 2 ตัว คือ ซอล และมี (Sol and Mi) โดยเป็นลักษณะของโน้ตคู่ 3 ไมเนอร์ (Minor Third Interval) แล้วจึงเพิ่มระดับเสียงมากขึ้น โดยอยู่บนฐานของบันไดเสียงโน้ต 5 ตัว (Pentatonic) ได้แก่ โด เร มี ซอล และลา (Do, Re, Mi, Sol and La) จนครบทั้งบันไดเสียงโน้ต 5 ตัว จากนั้น จึงเพิ่มโน้ตอีก 2 ตัว คือโน้ต ฟา และที (Fa and Ti) ร้องในภายหลัง

ทั้งนี้ การสร้างบทเพลง ผู้สอนได้มีการออกแบบทำนอง และคำร้องให้เป็นไปตามระบบการอ่านโน้ตแบบโคตตาย และมีการสร้างเสียงดนตรีประกอบ การร้องทำนองหลักที่มีจังหวะ และแนวเพลงที่หลากหลายตามความหมายของคำร้องแต่ละบทเพลงอีกด้วย

บทเพลงที่ 1 “ร้องเพลงกันเถิด”

ระดับเสียงที่ใช้ในบทเพลงได้แก่ ซอล และมี (Sol and Mi)

ร้อง เพลง กัน เถิด ร้องเพลง กันให้ เพลิดเพลิน ใจ

มีความสุข ได้ พบเจอ กัน ร้อง เพลง กัน เถิด

ภาพที่ 1 “ร้องเพลงกันเถิด”

(ที่มา : ธนวัฒน์ กองผาสุก, 2564)

จากภาพที่ 1 “ร้องเพลงกันเถิด” โดยนำทำนองส่วนหนึ่งมาจากเพลง “Rain Rain Go away” ผู้สอนสร้างสรรค์ทำนองเพลงโดยใช้คำร้องที่สื่อความหมายถึงการพบเจอกัน โดยใช้เป็นขั้นนำ (Introduction) ของกิจกรรม

โดยการสร้างสรรค์คำร้องให้เหมาะสมกับความหมายเชิงบวกสำหรับผู้สูงอายุสามารถร้องได้ในยามทักทายกัน

ด้านการปฏิบัตินั้น ผู้สอนเริ่มต้นจากการใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงของโน้ตทั้งสองตัว ได้แก่ ซอล และมี โดยจะต้องร้องด้วยการจดจำโน้ต ระดับเสียงสัญลักษณ์มือให้ได้ก่อนเข้าสู่เนื้อหาบทเพลง และจะต้องฟังและร้องให้ตรงเสียงจนเกิดความชำนาญ เมื่อผู้เรียนเกิดความชำนาญในการร้องโน้ตซอล มีการกำหนดเครื่องหมายหายใจ (,) ทุก ๆ 2 ห้อง เพื่อแบ่งวรรคตอนสำหรับการหายใจในชั้นเริ่มต้น จากนั้น จึงนำคำร้องเข้ามาใส่เป็นขั้นตอนสุดท้าย และให้ผู้เรียนสี่อารมณ์จากสีหน้า ท่าทางในการร้องคำร้องให้เป็นไปตามความหมายของบทเพลง เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และการแสดงออก

บทเพลงที่ 2 “ยกมือซ้าย ยกมือขวา”

ระดับเสียงที่ใช้ในบทเพลงได้แก่ ซอล มี และลา (Sol, Mi and La)



ร้อง เพลง กัน เกิด ร้องเพลง กัน ให้ เพลิดเพลินใจ



มีความสุข ได้ พบเจอ กัน ร้อง เพลง กัน เกิด



ยก มือ ซ้าย ยก มือ ขวา สาย เอว ซ้าย แล้ว สาย เอว ขวา



ชะ-เหยง เท้า แล้ว หยุด หนึ่ง สอง สาม สี่

ภาพที่ 2 “ยกมือซ้าย ยกมือขวา”

จากภาพที่ 2 “ยกมือซ้าย ยกมือขวา” เป็นการต่อประโยคเพลงให้มีความยาวขึ้นจากเพลงเดิมคือ ร้องเพลงกันเถิด เพื่อใช้กระบวนการแบบทำซ้ำ หรือ การทบทวน และความต่อเนื่องของการเรียนรู้ทักษะการฟัง ร้องระดับเสียงให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยแบ่งบทเพลงแรก (ร้องเพลงกันเถิด) ให้เป็นประโยค A และต่อด้วยเพลงยกมือซ้าย ยกมือขวา ให้เป็นประโยค B ซึ่งจะเห็นถึงความแตกต่างของทำนองทั้ง 2 ประโยคได้ว่า ในประโยค B มีระดับเสียงที่เพิ่มขึ้นมาเป็นเสียงโน้ตตัวที่ 3 ที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมจากเดิมที่เรียนรู้มาเพียง 2 โน้ต



ซอล



มี



ลา

ภาพที่ 3 สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียง

(ที่มา : วิดีโอประกอบบทเรียนร้องเพลงผู้สูงอายุ, 2564)



ภาพที่ 4 การแสดงท่าทางสื่อความหมายตามคำร้อง

(ที่มา : วิดีโอประกอบบทเรียนร้องเพลงผู้สูงอายุ, 2564)

ด้านการปฏิบัตินั้น ผู้สอนทบทวนประโยค A (ร้องเพลงกันเถิด) จากนั้นต่อด้วยประโยค B (ยกมือซ้าย ยกมือขวา) โดยร้องโน้ตแบบระบบซอล-ฟา พร้อมกับสัญลักษณ์มือ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โน้ตที่มีเสียงสูงเพิ่มขึ้นมาคือโน้ตตัว “ลา” เมื่อผู้เรียนสามารถจดจำระดับเสียง ฟัง และร้อง รวมถึงปฏิบัติได้แล้ว จึงใส่คำร้อง

ประกอบบทเพลงเข้าไป พร้อมมีการเคลื่อนไหวร่างกายตามความหมายของคำร้องใน
ประโยค B คือ ยกมือซ้าย ยกมือขวา สายเอวซ้าย สายเอวขวา เขย่งเท้า แล้วหยุด
เพื่อนับจังหวะจนจบเพลง การแสดงการเคลื่อนไหวนั้น มุ่งเน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนได้
บริหารและขยับร่างกาย รวมถึงออกแบบท่าทางการสื่อสารอารมณ์ทั้งสีหน้า ท่าทาง ให้
สอดคล้องกับบทเพลง

บทเพลงที่ 3 “รักกันเถิด”

ระดับเสียงที่ใช้ในบทเพลงได้แก่ ซอล มี ลา เร โด (Sol Mi La Re and Do)

Alla marcia



ภาพที่ 5 “รักกันเถิด”

(ที่มา : ธนวัฒน์ กองผาสุก, 2564)

จากภาพที่ 5 “รักกันเถิด” นำทำนองส่วนหนึ่งมาจากเพลง “Hot Cross Bun” มีการสร้างสรรค์ทำนองที่เพิ่มระดับเสียงเป็นโน้ต 5 ตัว จนครบบันไดเสียง
แบบบันไดเสียงโน้ตห้าตัว ซึ่งจะมีระดับความซับซ้อนมากขึ้นของการร้องโน้ตขึ้นคู่
ระหว่างโน้ตตัว โด มี ซอล และลา ไล่ระดับเสียงสูงขึ้น และต่ำลงตามลำดับ บทเพลง
รักกันเถิด มีการเปลี่ยนแนวเพลงให้มีความแตกต่างกันกับ 2 เพลงแรก โดยเพลงนี้มี
จังหวะแบบมาร์ช (March) โดยกำหนดจังหวะด้วยคำว่า “Alla marcia” ซึ่งเป็น
ศัพท์สัญลักษณ์ด้านจังหวะ (Tempo) ที่มีความชัดเจนและเน้นหนักทางด้านจังหวะ

อย่างชัดเจน ให้สอดคล้องกับความหมายของคำร้องที่ต้องการแสดงถึงความรัก และสามัคคีกันของคนในชาติ

ด้านการปฏิบัติ ผู้เรียนปฏิบัติการเล่นและร้องโน้ตแบบซอล-ฟาก่อนเช่นเดิม พร้อมกับการใช้สัญลักษณ์มือตามระดับเสียง ซึ่งบทเพลงนี้อาจเป็นบทเพลงสั้น ๆ แต่ด้านการปฏิบัติการเล่นใจ ในประโยคแรกจะมีเครื่องหมายหายใจทุก ๆ 2 ห้องเพลง แต่ในวรรคที่ 2 (ห้องที่ 5 จนจบเพลง) จะเห็นได้ว่าไม่ปรากฏเครื่องหมายหายใจ ดังนั้น ผู้ร้องจะต้องใช้ลมหายใจเดียวในการร้องให้ครบทั้งประโยค ด้วยการกำหนดวรรคในการเล่นใจของเพลงนี้ เป็นความท้าทายและซับซ้อนด้านเทคนิคและทักษะของการร้องเพลงเป็นหลัก เมื่อสามารถร้องโน้ต และแบ่งวรรคตอนหายใจจนชำนาญแล้ว จากนั้นจึงเริ่มนำคำร้องมาใส่ และเพิ่มเติมเทคนิคของการสื่อความหมายและอารมณ์ของบทเพลงที่มีความแตกต่างจาก 2 เพลงแรก ผู้เรียนสามารถออกแบบน้ำเสียง อารมณ์ และทำทางประกอบการร้องของตนเองได้อย่างอิสระ



ภาพที่ 6 “รักกันเถิด”

ที่มา : วิดีโอประกอบบทเรียนร้องเพลงผู้สูงอายุ (2564)

บทเพลงที่ 4 “ช้างตัวใหญ่”

ระดับเสียงที่ใช้ในบทเพลงได้แก่ ซอล มี ลา เร โด (Sol Mi La Re and Do)

ช้าง ตัว ใหญ่ มี งวง และ งา งวง และ งา งวง และ งา

ช้าง ตัว ใหญ่ มี งวง และ งา มัน สาย หู ไป มา

ภาพที่ 7 “ช้างตัวใหญ่”

(ที่มา : ธนวัฒน์ กองผาสุก, 2564)

จากภาพที่ 7 “ช้างตัวใหญ่” ทำนองจากเพลง “Marry Had a little Lamb” ยังมีการใช้ระดับเสียงโน้ต โด เร มี และซอล โดยมีการเปลี่ยนทำนองและเนื้อร้อง รวมถึงคำร้องของบทเพลงจะมีคำที่มีการออกเสียงซับซ้อน และพยัญชนะที่ควรฝึกฝนในด้านทักษะการออกเสียงและการร้อง เช่น งวง และงา ที่ผู้เรียนจะต้องออกเสียงให้ชัดเจน และซับซ้อนให้ถูกต้อง ส่วนบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงประกอบทำนองเพลงช้างตัวใหญ่ เป็นรูปแบบจังหวะสนุกสนาน มีการนำเสียงช้างเข้ามาในช่วงแรก ให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

โดยเพลง “ช้างตัวใหญ่” จะมีความคล้ายกันกับเพลง “รักกันเถิด” ในตัวของโน้ตที่เดินเป็นทิศทางเดียวกัน มี เร และโด แต่จะมีความแตกต่างในวรรคตจากนี้ และจังหวะ คำโน้ตที่แตกต่างกัน เพื่อต้องการให้ผู้ร้องได้สังเกตของการมีทำนองที่คล้ายกัน และทำนองที่ต่างกันของทั้ง 2 บทเพลง รวมถึงมีการสร้างสรรค์เนื้อร้องที่ซับซ้อนมากขึ้นในทักษะของการใช้คำในการออกเสียงและการสะกดคำให้ทำหามากขึ้น

ด้านการปฏิบัติ ผู้เรียนปฏิบัติโดยการร้องโน้ตแบบซอล-ฟา พร้อมทำสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียง โดยผู้ร้องมีการกำหนดการหายใจด้วยตนเอง จาก

ประสบการณ์ที่มีการกำหนดเครื่องหมายหายใจในทุก ๆ เพลงที่ผ่านมา เพื่อต้องการให้มีการวิเคราะห์ในการแยกแยะประโยคเพลงที่เหมือน และต่างกัน โดยเลือกกำหนดตำแหน่งการหายใจด้วยตนเอง จากนั้น เมื่อผู้ร้องชำนาญกับทำนองและจดจำเสียงได้แล้ว จึงใส่เนื้อร้อง ซึ่งผู้เรียนจะต้องร้องคำร้องให้ชัดเจน พร้อมทำทางประกอบบทเพลงตามความหมายของคำร้องอย่างอิสระ

บทเพลงที่ 4 “ช้างตัวใหญ่” (ประสาน)

ระดับเสียงที่ใช้ในบทเพลงได้แก่ ซอล มี ลา เร โด (Mi, Re and Do)

ช้าง ตัว ใหญ่ มี งวง และ งา งวง และ งา งวง และ งา งวง และ งา

ช้าง ตัว ใหญ่ มี งวง และ งา มัน สาย หู ไป มา

ช้าง ตัว ใหญ่ มี งวง และ งา มัน สาย หู ไป มา

ภาพที่ 8 “ช้างตัวใหญ่” (ประสาน)

(ที่มา : ธนวัฒน์ กองผาสุก, 2564)

จากภาพที่ 8 “ช้างตัวใหญ่” ผู้สอนเพิ่มความซับซ้อนของบทเพลงนี้ ให้มีการร้องทำนองประสานคู่ 3 (Third Interval) เพื่อเป็นการทดสอบหลังการเรียนในบทเพลงต่าง ๆ มาแล้วตามลำดับ โดยเริ่มต้นจากการที่ผู้เรียนจดจำทำนองหลักในเพลงช้างตัวใหญ่ได้แล้ว ในลำดับถัดไปจะต้องเรียนรู้แนวประสาน ซึ่งใช้การร้องแบบซอล-ฟา มีกลุ่มโน้ตในระดับเสียงเดิมคือ ซอล ฟา มี เร และโด ที่เพิ่มเข้ามาในแนวประสาน

ด้านการปฏิบัติ ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้ที่แนวประสาน โดยเริ่มต้นการร้องโน้ต ซอล-ฟา พร้อมสัญลักษณ์มือแทนระดับเสียง ซึ่งความซับซ้อนของบทเพลงนี้ในแนวประสานคือ ผู้เรียนจดจำทำนองหลักได้แล้ว อาจเกิดความสับสนของเสียงในแนวประสาน ดังนั้น ผู้สอนจึงสร้างทำนองประสานเพียงอย่างเดียว พร้อมกับบทเพลงประกอบที่มีเสียงดนตรีบรรเลงทำนองหลักอยู่ และให้ผู้เรียนตั้งใจฟังและร้องเฉพาะทำนองประสานเท่านั้น ซึ่งในกระบวนการดังกล่าว จะทำให้ผู้เรียนมีเสียงของทำนองหลักอยู่ในความคิด แต่สามารถร้องทำนองประสานออกมาได้ถูกต้อง หรือในทางกลับกัน ผู้เรียนสามารถร้องทำนองหลัก โดยมีทำนองประสานร้องตามอยู่ในความคิด (Inner Hearing)

โดยสรุปแล้ว การสร้างสรรค์ชุดเพลงตามแนวคิดแบบโคคาย เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุ เป็นเพียงการสร้างสรรค์บทเพลง โดยการเรียบเรียงทำนอง การสร้างสรรค์ทำนอง และคำร้องอย่างง่าย โดยที่ใช้แนวคิดแบบโคคายที่มีการลำดับเนื้อหาขึ้นตอนจากง่าย ไปหายาก จึงมีความเหมาะสมต่อการนำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์และจัดเรียงบทเพลงตามลำดับให้เป็นชุดบทเพลงที่จะสามารถนำไปใช้ในการสอนดนตรี และพัฒนาทักษะการร้องเพลงในระดับพื้นฐานได้ เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติการร้องเพลงเกิดประสิทธิผลของทักษะการฟัง ร้องเพลงในพื้นฐานได้ รวมถึงการสร้างสรรค์คำร้องที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ซึ่งบทเพลงอาจเป็นบทเพลงที่มีคำร้องอย่างง่าย แต่การจะปฏิบัติการร้องให้ถูกต้องถูกทักษะเป็นเรื่องที่ยาก และต้องอาศัยแนวลำดับการสอนแบบโคคาย เป็นเสมือนทิศทางในการลำดับเนื้อหา ทักษะการสอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปได้ การสร้างสรรค์คำร้อง และดนตรีประกอบจะต้องมีความหลากหลาย ไม่ซ้ำซาก บทเพลงที่อยู่ในชุดเพลงจะต้องมีแนวดนตรีที่ส่งเสริมสุนทรียภาพของผู้สูงอายุในขณะที่ปฏิบัติทักษะไปพร้อมกัน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออก การสื่อสารอารมณ์ของบทเพลงผ่านสีหน้า ท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ ให้เป็นนักร้อง นักแสดงได้อย่างมั่นใจ มีการแสดงออกอย่างมั่นใจ ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจในผลงานการแสดงของตนเอง และเกิด

ความสนุกสนาน เกิดทักษะการเข้าสังคมที่ดี ส่งเสริมสุขภาวะทั้งร่างกายและจิตใจได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). **มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง**

สังคมสูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ. (2564). การสอนดนตรีแบบโคดาย : **สู่การพัฒนากิจกรรมดนตรีสำหรับผู้สูงอายุ**. วารสารฟ้าเหนือ. 12(1), 1-20.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2563). **หลักสูตรการอบรมวิทยากรดนตรีผู้สูงอายุ “หลักสูตรดนตรีสร้างสุข”**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พรณิพริ้นติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.

พนัส ต้องการพานิช. (2562). ร้อง เล่น เต้น เคลื่อนไหว : **กิจกรรมดนตรีเพื่อผู้สูงอายุ**. วารสารดนตรีบ้านสมเด็จฯ. 2(1), 91-106.

ยสพรรณ พันธะศรี. (2564). แนวทางการใช้ดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ **สูงอายุที่พึ่งพาตนเองได้**. วารสารแก่นดนตรีและการแสดง. 3(1), 59-76.

อุทุมพร วานิชคาม. (2562). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ : **กรณีศึกษาเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร**. วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 25(1), 165-179.